

József Ferenc főherceg olesó ebéd-akciója.

Hetekkel ezelőtt, mikor a pesti nyomor jelesei egyre szomorubbá nyilvánultak meg, József Ferenc főherceg elhatározta, hogy megmozgatja a társadalmat és akciót indít Budapest éhező szegényeinek fölsegítésére. Az akció gyors lendülettel valósult meg, már szinte az elhatározást követő órában több millió állott rendelkezésre és pár nap múltán óriási arányokban indult meg Budapest szegényeinek ételmezése. Ma már *kilencezer ember* kap két közkönyháról olesó ebédet.

Ma délelőtt József Ferenc főherceg, Huszár Károly, az entente-missziók képviselői és a népgondozó bizottság tagjai a sajtó képviselőivel együtt végignézték a Hungária-uti konyhatem berendezését. Végignézték a hatalmas konyhatemet, amelyben huszonnégy négyszázliteres üstben főzik a levest, ahol villanyerőre berendezett gépek dolgozzák föl a tészta- és amelyben hatalmas apparátussal készül a főzelék. Végignéztük az összes helyiségeket, a hűtőháztól kezdve, le a raktárakig és mosótermekig; mindenütt a legpédásabb rend fogadta a szemlélőt. Újságírók számára elnyomhatatlanul azt az érzést keltette ez a szemlélődés, amelyet egy ragyogóan tiszta, impozáns rotációs terem ébreszt.

Gépek főzik a levest, gépek vigyáznak arra, hogy a főlhalmozásra kerülő — helyesebben: kerülhető — anyag meg ne romoljék, gépek metelik a tészta, gépek csinálják a főzeléket, — de mindegyik mellett ott a maga szakmájához értő mester, úgy, hogy nem is osodálatos, hogy a kikerülő ételek a legizletesebbek, amiről a szemlélődő társaság ott, a helyszínén meg is győződhetett. Kitűnő volt a zöldségleves, a babfőzelék és a morzsásmetelt.

Az akció vezetői arra törekedeznek, hogy a közel jövőben fokozatosan ötvenezer, hetvenezer, öt százezer ember számára adhassanak olesó — a mai viszonyok között olesó — ebédet. Sajnos, nem szabad szem elől évesztetni a nyomornak, ennek a gyilkos és kárlehetetlen járváynak a terjedését, számolni kell azzal, hogy Budapesten napról-napra több embernek kell küzdenie az éhség rémével. Az egész társadalomnak össze kell fognia, hogy enyhíteni tudja ezt a nyomort, az éhséggel folytatott élet-halálharcot. József Ferenc főhercegnek ebben az igazán nemes akciójában nagy segítségére vannak az entente-missziók, amelyekre egészen bizonyosan megtették a maguk hatását a nem is félig türes raklárak és amelyek részéről ígéret történt, hogy Európa felénk forduló rokonszenvét és figyelmét fokozott mértékben föl fogják hívni erre a humánus olesó ebédakcióra. Segítségét eddig is kapunk: Hollandia, Olaszország nyersanyag-szállítánya tízezernyi szegény pesti ember betevő fatáját biztosította. A mai szemleuton már el is hangzott a külföldi missziók tagjainak részéről pár megjegyzés:

— Szép ez a hűtőház, mintaszerű a berendezése, csak hűteni való is kellene belé . . .

— Raktárak . . . meg kellene tölteni őket . . . A pesti nyomor-akció az egész világon visszhangra talált; egyre-másra érkeznek a segítő-vonatok. Az egyik rizet hoz, a másik egyéb élelmiszert, a harmadik ruhaneműt. Bizunk benne, hogy József Ferenc főherceg segítő nagytüzemének raklárait meg fogja tölteni az Európa nyomorultjait megértő, feléjük forduló segítő kéz.

Olesó ebéd . . . A háromfogásos menü ebből áll: 4 deci leves, 4 deci főzelék, 20 deka tészta (ha sült tészta van, két darab egy adag) 7 deka kenyér és az ára 8 korona.

De csak azok számára, akik meg tudják fizetni. Mint Payr Hugó kollégánk, az akció egyik ötletelője, elmagyarázta, — az újságíró ötletessége mindenütt nélkülözhetetlen — vannak, akik egészen ingyen kapják ezt az ebédet, vannak, akik féláron. Az erre való jogosultságot a Huszár Károly és Schlachta Margit vezetése alatt álló szervezet állapítja meg, tökéletes informálódás alapján. Eddig hét étterem és tíz elosztó hely áll rendelkezésre, ahol olesó ebédet fogyaszthat el a munkásság és a leromlott közép-osztály. Megnéztünk egy éttermet, a Vercelét-ut 4-6 szám alatt levőt. A legelegánsabb berendezés, amit csak kívánni lehet. Eljárhat ide — és el is jár — a középosztály. Akiknek pedig ez a hely messze esik, és akik szegényenlik a szegénységét, hazavithetik az ebédjüket. Ingyen féláron, vagy a megszabott áron, ahogy azt a jogosultságuk — protekció nélkül való jogosultságuk — megállapítja.

Az egész akció a nyilvánosság legteljesebb ellenőrzése alatt áll; erről gondoskodik történet Dr. Marschalkó János, a közlemezési miniszterium államtitkára, kijelentette előtünk, hogy minden konkrét panaszt a legalaposabban megvizsgál; ezenfelül is, a közvélemény nyugodt

lehet, az akció vezetőjét, József Ferenc főherceget, az irányítja, hogy mindenkinek lehető megelégedésre szolgáljon ez az egyre nagyobb arányokban kifejlődő intézmény. Hogy azonban kifejlődhessék: a társadalom segítségére van szükség. Természetes, hogy az akció vezetőségének rendkívüli nehézségekkel kell megküzdenie, amit talán nem is kell bővebben magyarázni. Ha ezek a nehézségek fokozódnak is, de fokozódik egyúttal az a törekvés is, hogy minél nagyobb arányra válhasson a segítség és át tudja vezetni Budapestet a legkritikusabb hónapokon.

LEGUJABB.

Kapp és Lüttwitz elhagyták Berlint.

Berlin, márc. 16. (Este 8 órakor.) (A Pesti Hírlap tudósítójának távirata.) Híre jár, hogy Kapp és Lüttwitz elhagyták Berlint. A helyzet igen komoly. Ma éjjelre súlyos harcokat várnak.

Segítsünk a katonai nyugdíjasokon!

Az öt esztendőig tartott világháború a társadalom minden rétegéből megkivánta a maga áldozatait. Szenvedtek alatta a munkások, tisztviselők, szegények, gazdagok egyaránt, szenvedett az egész ország, de a legnagyobb áldozatot mégis csak azok hozták, akik vértüket, életüket tették kockára: a katonák. És most a borzalmas pusztulás után azok vannak a legsivárbabb helyzetben, akik fegyverrel a kezükben álltak őrt határainknál és egészségük alászásával nyugdíjba menni kényszerültek, és azoknak hozzátartozói, kiknek neve a világháború hősei között szerepel: a nyugdíjas katonatiszteknek özvegyei, árvái.

A tisztviselők nyomora mindenki előtt ismeretes! Sívár helyzetüket felismerte a kormány is és az ország erejéhez képest természetbeni szolgáltatásokkal igyekszik rajtuk segíteni. A közalkalmazottaknál ebben a kedvezményében azonban nem részesülhetnek a katonai nyugdíjasok, pedig helyzetük, ha lehet még fokozat e téren, talán még kétségbeesettebb. A legtöbb katonai nyugdíjas századosi fokozatban van és ezeknek nyugdíja — ha 1918 november 1. után léptek nyugdíjba — drágasági pótlékkal, lakbérrel, mindennel együtt mindössze 1163 korona. Akiiket korábban nyugdíjaztak, azok pedig csupán 372—605 koronát kapnak nyugdíj címén. Az özvegyi nyugdíj is rendkívül csekély. Két hátramaradott gyermeket számítva, a százados özvegye 240, az ezredes özvegye 420 koronát kap havonta, ha pedig a férj a harctéren esett el, az özvegy mindössze huszonöt százalékkkal kap többet. A legnagyobb nyomorban tengődnek tehát a katonai nyugdíjasok, és ott tartanak, hogy kénytelenek eladni csekély butoraitkat, értéktárgyaikat is, hogy a mai súlyos időkön átengedhessék életüket.

Ők, akik a visszaemlékezés szárnyán eddig csak némán zarándokoltak el azokra a helyekre, hol a szent ügyért küzdők sorában kihullott kezükből a kard, ahol elvesztették legdrágább kincsüket, testi épségüket, a szereő hltvést, az önfeláldozó apát . . . ott a messze zarándokutakon megismerve egymást, a közös fájdicsőségnek magasztos emlékével szívükben most az igaz felebaráti és bajtársi szereőt jegyében szövetkeznek, hogy egymást gyámolítsák és támogassák. Nem csekély nyugdíjukat akarják ily módon kipótolni a megélhetéshez szükséges öszszeggel, hanem munkalkalmat akarnak egymásnak szerezni. A katonai nyugdíjasok, akik erre még képesek, dolgozni akarnak.

„ . . . Most nem harcolnunk kell, nem jel-
ezavalkal küzdeni, hanem a nagyon keserves,
vérejtékes hétköznapi munka ideje érkezett el
ránk! — mondotta Simonyi-Semadam minisz-
terelnök a tisztviselők mai üdvözlésén. Valóban,
a munka idejének kell most elkövetkeznie, mert
csak az összesség megfeszített munkája árán, a
termelés fokozásával és az igények csökkenésé-
vel tudjuk hazánkat óhajtott virágzásához segí-
teni. Ebből a munkából kér részt a Nyugdíjas
katonatisztek, katonahivataltok, katonatiszti-
katonahivataltok özvegyek és árvák országos
szövetsége, melynek célja, hogy a nemzeti meg-
újítás korszakaitól nagy munkájában tév-
keny részt véve, és a való életbe belekapcsolód-
va, még munkaképes tagjainak új életpályát,
munkalkalmat teremtsen, munkaképtelen tagjai-
nak pedig otthonokban való elhelyezéssel ál-
landóan segítségére és támogatására legyen. Az
egyesület vezetőségének főkérésére Lukachich
Géza alhadnagy állott az ügy élére és az ő
neve garancia arra, hogy a katonai nyugdíja-
sok munkálkérő szava nem lesz a pusztában el-
hangzott szó.

Napi hírek.

— (Köteles segítség.) A száak-, ponyva- és zsinégkereskedők, akiket röviden köteles néven foglalunk össze, megilletődve a drágaságtól és a megélhetés nyomasztó nehézségeitől, elhatározták, hogy alkalmazottaikon segíteni fognak. Ők, akik elvégre csinos kis jövedelemhez jutottak a háboruban, nem nézhetk, hogy a napi munka robotosai szükölködjének. És gyökeresen, célra-vezetően oldották meg a kényes problémát. Nem holmi fizetésjavításról, vagy pláne élelmiszer-akcióról van itt szó: ők a helyzet magaslatára emelkedve úgy döntöttek, hogy ezután számláik végösszegéhez fél százalékot írnak hozzá, amit az alkalmazottak kapnak és természetesen — a ve-
vők fizetnek. Kötelesek fizetni. Mert nomen est omen: ez a köteles segítség.

— (Kukoricaliszt a kenyérben.) Félhivatalosan jelentik: A kenyérmagvakból rendelkezésre álló csekély készletekre való tekintettel a közlemezési miniszter elrendelte, hogy az érvényben levő kenyér- illetve lisztjegyek részben tengeriliszttal váltsanak be.

— (A Területvédő Liga a kormányzónál.) Kedden délelőtt fogadta Horthy Miklós kormányzó minden más testület és intézmény megelőzésével az új kormány esküteléte után első gyanánt a Területvédő Liga küldöttségét. Lóczy Lajos elnök rövid, de bensőséges beszédben tolmácsolta a liga szerzetét, hódolatát és bizalmát az egységes nemzet kormányzójának, kiemelve, hogy Magyarország az egyedüli konszolidált, az egyedüli egységes, egyakaratu és egygondolatu ország ma Középeurópában. Majd átnyújtotta a liga nemes egyszerűséggel megírt hódoló feliratát a kormányzónak, aki válaszában kifejezte azt a határozott óhaját, hogy a liga önzetlen munkálkodását továbbra is folytassa, kérve egyúttal, hogy bizzanak ezután is benne, mert ma bizalomra és nyugalomra van szükösége az országnak.

— (A hercegprímás nemzetsegítő akciója.) Nagyszabású akcióba kezdett a magyarság fölsegítése érdekében Csernoch János bíboros hercegprímás. A világ katolikusaiknak segítségéhez folyamodott, hogy az elszegényedett, tönkrement Magyarországot a keresztény öntudat erejével is támogassa. Elsősorban Amerika szabad népéhez fordult Szabó János chromei plébánoshoz intézett megható levelével, melynek a tengerentúli magyarság körében élénk visszhangja támadt. A kereszt című amerikai-magyar újság büzdítő cikkben kérte föl az Egyesült Államok valamennyi hitközségének lelkeszeit, hogy a hercegprímás levelét a szöszékről olvassák föl és híveiket adakozásra lelkesítsék. A mozgalomnak máris pozitív eredménye, hogy az Amerikai Katolikus Magyar Népszövetség — mint Szabó plébános a hercegprímáshoz intézett levelében jelzi — ezer dollár értékű élelmiszer-utalványt küld. És igéri, hogy a szükölködő magyarság amerikai testvéreinek további segítségére is számíthat. A hercegprímás akciója következtében a harlemi püspök értesítése szerint harmincöt ezer holland forintot is kapunk. Ugyancsak érintkezésbe lépett a hercegprímás a toledói, barcelonai és szevillai érsekkel is a nyomor enyhítése céljából.

— (A hadifoglyokért.) Az osztrák kormány átiratot intézett a magyar kormányhoz a pekingsi volt osztrák-magyar követvási palota értékesítése tárgyában. A palotát fényes berendezésével együtt a magyar és az osztrák hadifoglyok hazaszállításának céljaira akarják értékesíteni. — A magyar hadifogoly mentő mozgalom terveiről a legutóbb egy közlemény jelent meg a napilapokban. Ezt a közleményt sokan félmagyarázva azt hitték, hogy a most meginduló mozgalom csak a már hazajött hadifoglyok javára történik. A nagyközönség megnyugtatására közlik, hogy a „Move“ a legnagyobb szeretettel karolja fel a messze idegenben szenvedő bajtársai ügyét és mielőbbi hazahozataluk érdekében minden lehetőt el fog követni.

— (Az élelmiszer-szállítási igazolványok.) A közlemezési miniszterium értesíti az érdekelte feleket, hogy a miniszterium szállítási igazolványosztálya helyiségeit a Mérleg-utca 12. számú ház félemeletére a főlzárolás alatt álló Haditermék Részvénytársaság és a Gabonagyűjtés Országos Kormánybiztossága szállítási igazolvány osztályainak közös helyiségeibe helyezte át. Kéri a miniszterium a feleket, hogy szóbeli kérelmükkel csakis a legkivételesebb, halasztást nem tűrő esetekben forduljanak ehhez az osztályhoz. Tejtermékek szállításához az igazolványok továbbra is a főépületben (Eskü-tér 1. I. emelet 45.) kérendők. Burgonyaszállítás ügyek a miniszterium burgonyaszállításához (Gerlóczy-utca 11. I. emelet 2.) tartoznak. Szállítási igazolvány kényszer alatt nem álló cikkeknek az élemezési védelmi zónából való behozatalához az engedélyeket továbbra is Eskü-tér 1. I. emelet 27. alatt kell kérni.